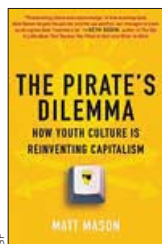

DOWNLOADEN MAAR!

Hoe downloaden eigenlijk goed is voor de muziekindustrie, en andere verrassende inzichten.

THE PIRATE'S DILEMMA HOW YOUTH CULTURE IS REINVENTING CAPITALISM ★★★★★

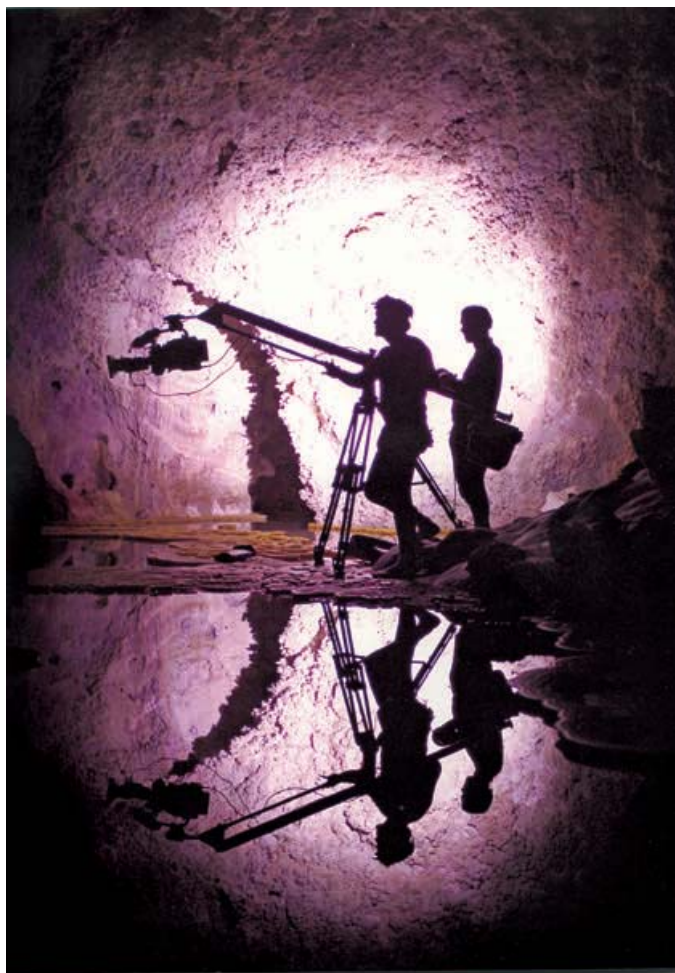
Matt Mason, Simon & Schuster, 276 blz.

In de beginjaren van de film vroeg Thomas Edison, uitvinder van de kinetoscoop, geld aan regisseurs die van zijn apparaat gebruik wilden maken. Een groepje New Yorkse filmmakers zag dat niet zitten en nam de wijk naar Californië, waar ze succes konden oogsten met Edisons uitvinding zónder dat ze een deel van hun winst moesten afstaan. Een van die regisseurs was William Fox, de man die in 1915 de gelijknamige filmstudio oprichtte.

'Ga terug naar de oorsprong van nagenoeg elke industrietaak waar het intellectueel eigendomsrecht een rol speelt, en je vindt er piraten terug', schrijft Matt Mason in *The Pirate's Dilemma*. Mason maakt een reis door de geschiedenis en toont hoe elke nieuwe technologie gezorgd heeft voor spanningen tussen de oude industrie en de 'piraten' die er gebruik van maken om voor zichzelf een eigen bestaan op te bouwen, van radiopiraten, illegale tv-makers en programmeurs van 'open software', tot downloadsites voor muziek, graffiti kunstenaars... Daarbij toont hij dat veel nieuwe ontwikkelingen pas ontstaan zijn dankzij piraterij (zo is het internet gebouwd op 'open software') en dat hun werk minstens even belangrijk is als dat van de gevestigde orde. 'Piraterij heeft altijd bestaan', schrijft hij, 'en we moeten het ook aanmoedigen. Het is de manier waarop inefficiënte systemen worden vervangen.' Niemand gaat trouwens vrijuit, zoals het verhaal van William Fox al bewijst. De VS, thuishaven van de maatschappijen die nu op hun achterste poten staan, zijn pas groot geworden nadat de Amerikaanse industrieën in de 19^e eeuw alle nodige technologie bij elkaar hadden gestolen, een praktijk die ervoor zorgde dat de Europeanen naar hen begonnen te verwijzen met een oud Nederlands scheldwoord voor piraat, 'janke' — later verbasterd tot 'yankee'.

The Pirate's Dilemma is dan ook een duidelijke oproep aan bijvoorbeeld de muziekindustrie om niet te proberen te vechten met de piraten die haar het leven zuur maken, maar om hun ideeën te omarmen. In plaats van steeds strengere copyrightwetten in het leven te roepen (*It Takes A Nation of Millions To Hold Us Back* van Public Enemy zou vandaag niet meer gemaakt kunnen worden, vanwege de strengere sampleregels) moeten ze zélf het downloaden in goede banen leiden. Volgens Mason is downloaden immers niet de reden waarom de platenindustrie nu in de puree zit, maar het antwoord erop. 'De waarheid', schrijft hij, 'is dat de cd-markt naar beneden is gegaan omdat de cd een overbodige drager is geworden, die uitgegeven wordt door een industrie die te koppig is om te veranderen.' (S.W.)

BOEK IN BEELD

PLANET EARTH THE MAKING OF

David Nicholson-Lord, Kosmos, 128 blz.

Jan Van Rompaey en Dirk Tieleman hebben misschien problemen om het rustiger aan te doen, maar wat moeten we dan van David Attenborough zeggen? De Britse documentairemaker is de 80 al gepasseerd en hij weet nog niet van ophouden. Momenteel loopt op de BBC *Life in Cold Blood*, zijn nieuwste natuurreeks, waarin hij de ongewervelde dieren van naderbij bekijkt. Oorspronkelijk zou *Life in Cold Blood* zijn laatste serie worden, maar het bloed kruit waar het niet gaan kan, want ondertussen heeft Attenborough aangekondigd dat hij graag eens een paar documentaires zou maken over Charles Darwin en de evolutietheorie.

Attenborough spreekt ook de commentaarstem in van *Planet Earth*, een schitterende BBC-reeks uit 2006 waarin de rijkdom en diversiteit van het leven op aarde in beeld wordt gebracht. Die elfdelige serie, het vervolg op *The Blue Planet*, is er een van superlatieven: er werd gefilmd in 62 landen en op 204 locaties, het budget bedroeg 20 miljoen euro en het was de eerste documentairereeks die volledig in *high definition* is gedraaid. *Planet Earth* is aangekocht door Canvas, en zal normaal gezien eind 2008 te zien zijn op televisie. Maar wie al een blik achter de schermen wil werpen, kan *The Making Of* in huis halen, waarin in tekst en beeld verteld en getoond wordt hoe zo'n allesomvattende serie tot stand komt. (S.W.)